

Kosovski Srbi: Malo Zastite I Jos Manje Pomoci

Author: [Gordana Igric](#)

Vecina kosovskih Srba koji zive na Kosovu su preokupirani svojim sopstvenim strahovima, nesrecom i besom, i ne mogu da shvate patnje Albanaca. Dok se dve etnicke zajednice odvajaju sve vise, nesreca na obe strane sve je veca.

Neka bude Rugova, neka bude Milosevic, nije mi vazno", insitira sedamdesetogodisnju Novica Vostic, Srbin sa Kosova i nastvlja, "Ja hocu svoju kucu i svoju bracu nazad"

Posto je krajem juna morao da napusti rodno selo Jelovac, sa suprugom i dvojicom sinova Novica sada zivi kao izbeglica u iznajmljenoj sobi u Klini zapadno od Pristine. Od kraja aprila do kraja juna, Oslobojilacka vojska Kosova (OVK) je na Kosovu preduzela niz ofanzivnih akcijai i stavila pod svoju kontrolu skoro 40 odsto teritorije. Srbi koji su se zatekli u selima, morali su da napuste kuce. Milom, ili tek posto im je neko od najblizih otet, a kuce opkoljene i oruzano napadnute.

Tako su krajem juna, dva Novicina brata, duboko zasla u godine, kidnapovana na livadi pored kuce. Iste veceri su vojnici OVK sa brda koja okruzuju Jelovac, pripucali na 12 srpskih porodica.. Vec sutra su porodice napustile Jelovac pod puscanom vatrom, na traktorima. Nekoliko dana kasnije njihove su kuce spaljene.

Nije proslo ni dva meseca, a srpska policija je usla u Jelovac i spalila skoro sve albanske kuce. Tako je ovo selo, bas kao i Ofterusa kod Orahovca, ili Pantina kod Vicitrna, postalo simbolom ovog rata - u njemu vise niko ne zivi, zgarista su prestala da dime, kuce su opljackane i od njih stoje samo dimnjaci.

Novica je tipican Srbin sa Kosova. Tecno govori albanski, ima prijatelje medju komsijama Albancima i nema nikoga u Srbiji gde bi mogao da ode. Ipak priznaje da mu je knedla stajala u grlu kad je njegov dobar komsija Albanac dosao posle srpske ofanzive u Jelovac i nad zgaristem svoje kuce poceo da place.

Vecina Srba koja danas zivi na Kosovu okupirana je svojim strahom, gubitkom i besom - sto im zastire uvid u stradanje Albanaca. Najgore su prosli Srbi sa sela. Sada su nasli privremeno utociste u oronulim motelim i odmaralistima po Kosovu. Srpski rezim ne voli da javno prizna kako nije uspeo da ih zastiti i zato im ne pomaze. Prepusteni su zaboravu. Veruje se da je jos oko 15.000 Srba od pocetka proleca 1998. godine kada su izbila neprijateljstva napustilo sela i otislo u srpske gradove. Nisu primili nikakvu pomoc od drzave.

Iseljavanje Srba sa Kosova traje jos od drugog svetskog rata. Srbi koji su napustili Kosovo u poslednje dve decenije cesto tvrde da su to ucinili pod pritiskom albanskih komsija. Mozda je blize istini da su krenuli putem severa u uzu Srbiju iz ekonomskih razloga. U medjuvremenu, visoki natalitet u albanskoj zajednici znacio je da su oni Srbi koji su ostali na Kosovu predstavljali sve manju manjinu.

U ovom kontekstu je predsednik Srbije Slobodan Milosevic krajem osamdesetih iskoristio kosovsko pitanje da bi raspalio srpski nacionalizam i sebe ustolicio kao srpskog mocnika. Obracajuci se Srbima u Kosovu Polju Kosovu Polju 1987. godine izgovorio je zloslutnu recenicu: "Niko ne sme da vas bije." Od kako je 1990. godine Slobodan Milosevic ukinuo autonomiju koju je do tada Kosovo imalo, Srbi su nastavili da se sele, mada su to vlasti precutkivale.

Izgleda da se Beograd vise koncentrisao na "sredjivanje" Albanaca na Kosovu kroz batinanje u zatvorima, pretrese albanskih kuca, izbacivanje albanske dece iz skolskih zgrada i otpustanje Albanaca sa posla. Preuzimanje svih funkcija u drzavi od strane Srba bliskih vladajucoj partiji, dovelo je do prakticnog aparthejda na Kosovu.

Pretpostavlja se da je pocetak rata na Kosovu koji se vezuje za mart 1998. docekalo oko 180.000 Srba, to jest, manje od 10 odsto populacije. Posto su zauzeli sve pozicije u strukturama vlasti, reketirali su uticajne albanske biznismene i gradili kuće u Srbiji, pripremajući se za odlazak. Njihovi vestiji sunarodnici su vec preseljeni u novoizgradjene kuće u Srbiji. Ostali Srbi su ostali van "raspodele kapitala" i politicke moci i nemaju gde da se denu. Ali i oni osecaju da ne mogu da ostanu na Kosovu.

Srbi na Kosovu se plase OVK ako ostanu. Uplasceni da ce uskoro podeliti sudbinu Srba iz Hrvatske, ili Sarajeva, koji su uvideli da im matica Srbija nije pruzila dobrodoslicu posto su dosli "kuci" kao izbeglice. Sada racunaju na srpsku policiju koja nad Albancima sprovodi teror. Gotovo da nema srpske kuće koja nije pohrlila da da po jednog coveka u policiju, a policija je srpske civile na Kosovu naoruzala. Albanske komsije su svesne te cinjenice, kao i toga da su neki od ovih ljudi ucestvovali u pljackama i paljenju albanskih kuća.

Kako nasilje srpske policije duze traje, tako je sve manje popularno medju Albancima imati za prijatelja Srbina, ili se raspitati za sudbinu otetog prijatelja srpske nacionalnosti. Ako se kolicina nesrece uopste moze izraziti u brojkama, nesamerljivo je veca na albanskoj strani. Ali, "kvalitet" individualne nesrece je isti.

Gordana Igric je istrazivac Human Rights Watch-a.

Location: [Serbia](#)
[Kosovo](#)
[Croatia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/kosovski-srbi-malo-zastite-i-jos-manje-pomoci>